

KɔɔɔSIDEɔ

Yá pɔ́ kú láe bee guuɔ

Kɔɔɔsi de Tuukii búsu wéle mendo ũe. A ku Efeseε gukpe oi kiloo ðaa do taawa. Pɔlu İwa Kɔɔɔsi gbé Epafa mé gè ní baona yáó we séia (1.7, 4.12).

Pɔlu de dakpeuna ũ (4.3, 10, 18) Loma, ɔ Epafa mò a òè Kɔɔɔsideɔ lé swádo yá ðòsaizi. Waasokenaεo lé e tó gbé ye Lua dɔ, i a suaba, sema wà kúle pɔ́one, wi tɔzɔ, wi bleεo té. Bao İi bee maà gbεa gòo Pɔlu lakè Kɔɔɔsi Yesudeone à mè Yesu Kilisi náaikεa mé ĩ gbé suaba ado. A lápi ði Tisiki ní Oneziũoε.

Fɔkpaamá ní Lua sáaukpaaο gbεa (1.1-14) Pɔlu Kilisi kíake òlwéε. A de pɔ́piia, baa nisın gbāo, ɔme a gāli mi ũ (1.15-2.3). Bee gbεa Pɔlu ní gbá laai εεyā pɔ́ aa kūaο yá musu (2.4-25). A yādáné wēni dafu pɔ́ wá vī naa Yesu Kilisiwa musu, Yesudeo kua ní kɔo yá, uadeo kua ní kɔo yá ní wá kua Yesude-
saideo guu yáο (3.1-4.6).

Lá midεkii Pɔlu fɔkpà gbéowa (4.7-18).

Anabi εgenao ĩ mó ní yáο dasi. Ampii aai to Yesudeo pāale zé maaε, aali Yesu náaike a zéwao. Bee yá mé tò Kɔɔɔsideɔ lá gbāakpà Kilisi dea pɔ́piila yáwa. ɔme ĩ Ibiisi ba polo gbéwa à aà bɔ zɔbleu ado.

Sáaukpaa ní wabikeao

¹ Mámεmaa Kilisi Yesu zina Pɔlu lá Lua yeiwa ní wá gbé Timoteo, wa láe bee kè

² wá gbé náaide pò an kua adoa naa Kilisiwa Kòlòsiòne. Lua wá Mae gbèkèké, i á gba aafia.

³ Goo pii wá wabikèa guu wiò Lua wá Dii Yesu Kilisi Mae sáaukpa,

⁴ asa wa á Kilisi Yesu náaikèa bao mà ní á yea wá gbéozio píi,

⁵ ké á wé dò pò pò dileaé luabei yáí. A yá síande mà yãa baona pò wa kpàé guu.

⁶ Baonapi lé ne'i, àle òta dúnia guu píi, lá a kè á guu za gòò pò á mà mé á Lua gbèkè sáasã dõwa.

⁷ Epafa wá zikèndee yenzide mé yápi dàé wá gèè ù. Kilisi zikennáaide,

⁸ òme yeakòí pò Lua Nisina á káwà òwèè.

⁹ A yáí tò za gòò pò wa á bao mà, wiò wabikèé Luawa láasai, aà to à a pòeã dõ wásawasa, aà Nisina i á gba òno ní wezèò píi,

¹⁰ ké àò ku lá Dii yeiwa, á yá píi i kaaàgu. Beewa á yãmaa píi kèa àò òta, á Lua dõa iò káfí,

¹¹ iò gbãa yápii guu aà gbãa gawide léu, ké à yápii fõ ní menao ní pònao,

¹² í Mae Lua sáaukpa, asa à wá ká baa pò a díle a gbéòne a gupauwa.

¹³ A wá bó gusia ikou, à wá kpá a Né mènèdona yenzide kpalau.

¹⁴ Aà sabai wa gõ wèèò ù, wá duuna kèwá.*

Kilisi dea pòpii

¹⁵ Kilisiá Lua pò wíli e ní wéoo taaè, òme yoa ù Lua pòkèaò guu píi.

¹⁶ A pòpii kè musu ní tòòleò, pò pò wí eò ní pò pò wíli eò,

---

* 1:14 Efè 1.7

kpalablenɔ ge diɔ
ge gbãadeɔ ge ikodeɔn nò.

Pópii b̀ò aà k̀iie,
mé aa ku aà p̀ó ũε.†

17 A ku p̀ópii ãa,
p̀ópii k̀ú aà sabaiε.

18 Ɔme a gálide p̀ó de aà me ũɔ mi ũ.

Ɔme dàalena ũ, g̀abɔ s̀éia ũ,
ké aà g̀ɔ p̀ópii d̀baana ũ.‡

19 Asa à k̀a Luagu,
ɔ a tò a kea píi p̀èεwà.

20 A tò p̀ópii keano na aà sabai,
p̀ó p̀ó k̀ú t̀ɔleɔ ge musuɔn nò.

Aà au p̀ó b̀òle lipãakɔawa
mé mò ní aafiapio.

21 Apio s̀ɔ á k̀ea Luawa yãa. Aà ibeεɔn á ũ á làasoo
ní á v̀aikεaɔ yáí,

22 ɔ Lua tò a keano na Kilisi gaa a gbēnazinke
me guu yáí sa, ké à á kpán'aeke gbāsísai, sãasai,
tàaesai,

23 t̀ó á zea gbãa á luanaaikεa guu deesai g̀íũgiũ,
mé i k̀ē zia'ea yá p̀ó á k̀ūa baona p̀ó á mà guuwao.
Wà baonapi kpà gbé p̀ó Lua k̀è z̀íle laɔne píie, mé
mapi ma P̀olu ma g̀ɔ a kpana ũ.

P̀olu zikεa Yesudeɔne

24 Tiasa mále p̀onake ní taasi p̀ó mále ke á yáio. Ia
p̀ó wa dà Kilisiwa, mále a p̀ó p̀ó g̀ɔ ma ma mewa mà
b̀ɔlei aà gálide p̀ó de aà me ũɔ yáí.

25 Lua z̀idámεε, ɔ ma g̀ɔ gálidepio d̀ɔnlεde ũ. Ma
aà yã'òé, à p̀èεwá.

† 1:16 Efe 1.21 ‡ 1:18 Efe 1.22-23

26 Asiiyã pɔ uleã gbɛɔne za asɔnizi zadɔ Lua i dɔnia kãleɔ ɔme bɔ Lua gbɛɔne gupuau sa.

27 Lua ye aa dɔ lá asiiyãpi gbia zɔɔ á buipãleɔne. Asiipin ke: Kilisi kú á guu, ɔ á wé dɔ gawii.

28 Aã yã waaso wi ke gbɛpiiɛ, wi ledaomá, wi yãdaɔ gbɛpiiɛ n ɔno pɔio, ké wà gbɛpii kpán'aekɛ naa Kilisiwa wásawasa.

29 A yáí tò mi zíkɛ, mi dɛɛka n aã gbãa pɔ lé zíkɛ ma guu maamaao.

2

1 Má ye àɔ dɛɛ zɔɔ pɔ mále káé dɔ, ápiɔ n Laodisidɔ n gbɛ pɔ wi wesikɔleɔ pɔi,

2 ké aa e n sɔdile, aa nakɔwa aa yekɔi, mé wezɛ guu aaiɔ Lua asiiyã pɔ de Kilisi ũ dɔ wásawasa, aai a ài zɔɔ e.

3 Aã guu ɔno n dɔao àizeɛ pɔi uleau.

4 Mále bee oé, ké gbɛe su á sãsã n lenaoo.

5 Baa tó má kúánɔ, ma làasoo ku, má è ále yãke a zéwa, mé á Kilisi náaikɛa gbãa, ɔ ma pɔ kèna.

Pɔpii pɛɛamã naa Kilisiwa guu

6 Lá a Kilisi Yesu sɔ á Dii ũ, àɔ naawà màa,

7 á zina iɔ péleã aã guu, í zedɔu, íɔ gbãa aã náaikɛa guu lá wa dàéwa, íɔ Lua sáaukpa maamaa.

8 A laaika ké gbɛe su dɔa gbãa kásaé à á sãsã n gbɛnazina felekaa ɔno pã giioo. Yá beeɔ ì bɔ felekaa pɔ pɔ wɔ misiilenéɔ kíiɛ, Kilisi kíi no.*

9 Asa luakɛa pɔi pɛɛwà aã gbɛnazinkɛ guu.

10 Naa gbɛ pɔ de gbãa pɔi n iko pɔio mide ũpiwa, apii pɛɛwá.

---

* 2:8 Gal 4.3, 9

11 Naawà a t̄z̄ò b̄oa á dàau ũ. I ke t̄s̄ p̄ó w̄i z̄s̄ n̄ o no, p̄ó Kilisi ì z̄n̄é.

12 Asa da'ilekea guu wà á v̄iààn† mé a v̄uaàn, ké a gb̄aa p̄ó Lua aà f̄e b̄ò gau náaikè ȳái.

13 A de ge ũ ȳaa Lua á tàae n̄ á luanaaikesaio ȳái,‡ ã Lua á gb̄a w̄eni dafu n̄ Kilisio s̄anu, à s̄uukèwan̄ n̄ wá tàae p̄íi.

14 Lua wá tàae taala p̄ó wá dá ȳáu b̄ādè, a se pà lip̄aak̄ōawa.

15 Kilisi gaa líwa báa b̄ò dii n̄ gb̄aadeola, à b̄ò n̄ gup̄uau à n̄ kpán'aekè z̄iz̄ ũ.

16 Aȳam̄eto ásu to gb̄ēe ȳādilé p̄oblea ge imia ge dikp̄e ge m̄oba dafu ge ḡoba yá musuo. §

17 Yá bee p̄íi yá p̄ó wà mè a m̄ taae, Kilisi mé a s̄ana ũ sa.

18 Asu to gb̄é p̄ó ì giiye gb̄ēwa aa n̄zia busa, aa wabike n̄ malaika k̄ese k̄ūao á b̄ob̄'osio. W̄épun̄g'u'ea yá mé ì gb̄aa gb̄é bee taae, ã ì ìan̄ gii d̄a a d̄unia làasoo yá musu.

19 A p̄ea Kilisi p̄ó de mi ũwao. Naawà guu megu p̄íi ì k̄'eu, aa nak̄wa k̄i z̄i sabai, ì gb̄á lá Lua ye à gb̄awa.*

20 Lá a ga n̄ Kilisio felekaa p̄ó p̄ó w̄i misiilen̄e yá musu, b̄óȳái ì ȳādilen̄e ma lán d̄unia gb̄ēwai?

21 W̄i me n̄su ké na n̄ z̄io, n̄su ké ieo, n̄su ok̄a kéwao.

22 P̄ó bee p̄íi ì l̄aa an̄ m̄aok̄ea guue. Gb̄ēnazina ȳadan̄e ã wa tei we.

---

† 2:12 Lom 6.4 ‡ 2:13 Efe 2.1-5 § 2:16 Lom 14.1-6 * 2:19 Efe 4.16

23 Ɔnɔ tɔ mɛ dɔ yá beeɔwa. Wàɛ lousisiyã kakané n̄ zɪabusaaɔ n̄ ɪadaanzɪawao. N beeo aali kpá wá dàaɛɔ.

3

Kua wēni dafu guu

1 Lá a vu n̄ Kilisio, à to luabe yá dɔaaé, asa we Kilisi zɔɛau Lua ɔplaai.*

2 A tɔ á láasoo àɔ ku luabe yápiɔwa, asu àɔ ku dúnia pɔwao.

3 Asa a ga, á wēni ulea n̄ Kilisio Lua guu.

4 Lá Kilisi de á wēni ũ, tɔ à b̄ɔ gupuaɔ, ápiɔ s̄ɔ á bɔaãnɔ n̄ gawio sa.

5 A yáɪ tò à dúnia yá pɔ kú á n̄ɔse guu de: Káaluakaa, d̄ɛ'ii, m̄ɛɛɛɛ, v̄ai n̄ideɔ n̄ biikɛɔ. Pɔ pɔ gb̄ɛ lé a biikɛ ḡɔ à dii ũɛ.

6 Yá beeɔ yáɪ Lua a pɔkūmabɔbɔ a yãmansaiɔwa.

7 Ápiɔ s̄ɔ á kú a guu yã, à d̄ɔaaé.

8 A ɔkpa yáɛ beeɔi sa: Pɔkūma, kp̄ɛɛɛ, n̄ɔsep̄ási, gb̄ɛs̄s̄ɔa n̄ wisaiyã'oao.

9 Asu ɛɛtok̄ɛɔ, asa a á dàa zi n̄ a yãkɛɔ b̄àála,

10 a a dafu pɔ i á lilɛ gb̄ɛ dafuɔ ũ dà, ké à ḡɔ lán Lua pɔ á ké dafuwaɛ,† í à d̄ɔ.

11 Kua màa Yudaɔ n̄ buip̄áɛɔ dodo k̄ɛɔ, ge t̄ɔz̄n̄aɔ n̄ gyaf̄ɔɔɔɔɔ, ge gus̄ɔɔɔɔɔ, ge lad̄ɔnsaiɔ, ge z̄ɔɔ n̄ w̄ɛɛɔ. Kilisi m̄ɛ n̄ ũ n̄pii, a kú n̄ guu n̄pii.

12 Ayãm̄ɛto, lá Lua á sé a gb̄ɛ yenzideɔ ũ, yá pɔ de à dan kɛ: W̄ɛnad̄ɔanɛ, gb̄ɛkɛ, zɪabusaa, n̄ɔseniɛ n̄ menao.‡

* **3:1** Sou 110.1 † **3:10** Daa 1.26, ɛɛ 4.22-24 ‡ **3:12** ɛɛ 4.2

13 A kɔ́ fí. Tó yāe sù gè á zānguo, à sùuuke ní kɔ́o. Lá Dii sùuukèánɔ, à ke ní kɔ́o màa sɔ́. §

14 Azaiasa àɔ yekɔ́i, asa bee í mó ní lèdoũ yākelesaio.

15 A to aafia pɔ́ Kilisi í ní gba yá dɔ́aaé á sɔ́ guu, asa kua ní kɔ́o aafia Lua á sisiwà mɛdoũdeɔ ũ. Aɔ Lua sáaukpa.

16 A to Kilisi yá zɔ́lekɔ́i e á nɔ́seu maamaa, í yādakɔ́e, í lɛdakɔ́wa ní ònɔ pɔ́io. Lua sáaukpa guu à lesiè á sɔ́ guu ní soũo ní táasileao ní le pɔ́ aà Nisina í daéó.

17 Yá pɔ́ ále ke ge ále o pɔ́i, à ke ní Dii Yesu tóo, í Mae Lua sáaukpa ní aà gbāao.*

Lua gbé̃ kua

18 Nɔ́eɔ, á baade lí misiile á záé.† M̀aa à k̀ù àli ke naa Diiwa guu.

19 Gɔ́eɔ, á baade líɔ ye a nazi.‡ Asu àɔ p̀asińnɔo.

20 Néɔ, à á de ní á dao yāma yápii guu, asa bee mé í ka Diigu. §

21 Maeɔ, á suli á néɔ pɔ́ fele à ní k̀usu kwéó.*

22 Zɔ́ɔ, à á dúnia diiɔ yāma yápii guu. Asu zɔ́ ɔkunweiana kenéó. A zɔ́kené ní ǹsemendoo Dii v̀lakenaɔ ũ.

23 Yá pɔ́ ále ke pɔ́i, àli ke ní ǹsemendoo, lá Dii ále keèwa, í ke gbēnazina no.

24 Aɔ d̃ ké Dii a fiaboé àizāna ũ. Dii Kilisi ále zɔ́bleè.

25 V̀aikena a a v̀ai gbē'e. Lua lí gbēe zāboo.†

§ 3:13 Efe 4.32 * 3:17 Efe 5.19-20 † 3:18 Efe 5.22, 1Pie 3.1

‡ 3:19 Efe 5.25, 1Pie 3.7 § 3:20 Efe 6.1 * 3:21 Efe 6.4 † 3:25 Efe 6.5-8

4

¹ Diiò, à á zɔɔ gwa a dɔɔwa súsu. Aɔ dɔ́ ké ápiò sɔ́ á Dii ví musu.*

² A ázia kpa wabikea Luawawa, í itêkéò ní àà sáaukpaaò.

³ A wabikewàwěe lɔ, àà zewěwěe wà a yá waa-sokε, wí Kilisi asiiyá'òné. A yáí wà ma dai kpéu.

⁴ A wabikεmεε mà yápi o wásawasa lá à kù mà owa.

⁵ Aɔ ázia kúa dɔ́ Yesusaideɔ guu ní ònɔɔ. Ali yá pó Lua a zεbòé ké.†

⁶ A tó á lεgbε'í àò na, iɔ káfia ví, íɔ yáwea baadewa dɔ́.

Lezaamá

⁷ Wá gbě yenzide Tisiki, ma dɔnlεde zikεndee náaide Dii zí guu, a ma baokpaé píi.

⁸ Bee yáí mále àà zíwá, àà wá kua oé, á nòse i níni.‡

⁹ A gbědo Ɔneziũ,§ wá gbě náaide yenzide lé mɔaàɔ. Aa lakíi yáò oé píi.

¹⁰ Alisaka pó wá sánu kpéu fɔkpàwá ní Baanaba dáuna Maakuo. Wà Maaku yá'òé kò. Tó à kà á kíi, à gbăakpaaàzi.

¹¹ Yesu pó wí mε Yusitu fɔkpàwá lɔ. Yuda pó wále kpala pó bò Lua kíi zí ké sánuɔ lén we. Aa ma nòse níni.

¹² A gbědo Εpafa,* Kilisi Yesu zòblena fɔkpàwá. Iɔ d̄εka ní wabikeaéo gɔɔpii, ké à e ze gbăa, í kàsaakũ, Lua pɔeã i pεewá wásawasa.

* 4:1 Εfe 6.9 † 4:5 Εfe 5.16 ‡ 4:8 Εfe 6.21-22 § 4:9 Flm 10

* 4:12 Kls 1.7, Flm 23

¹³ Má ò àlε zíkεé maamaa á n Laodiside ń Iεlapólide.

¹⁴ Wá lòotoo yenzide Luku n Demasio fòkpàwá.

¹⁵ A fòkpa wá gbéé pò kú Laodisiowa n Nimfao n gbéé pò aai kō kãaa àà bε.

¹⁶ Tó a láε bee kyokè, à kpa Laodisi gálideowa aa a kyokε, í n pò kyokε sō.

¹⁷ A o Aasipue, àà laaidò Dii zī pò wa dàεwa, i a midε.

¹⁸ Ma Pòlu máme ma fòkpaawáε bee kè n mazía o: Ma fòkpàwá. A to ma kua kpéu yá àò dǎgu. Lua gbēkεkεé.

Bibeli Luayátaalá

The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9